

historický román

*Bůh zemřel,
když se
narodili*

Oldřiška
Ciprová

Vydavatel: Jan Šuba-Makniha.cz

rok vydání: 2015

©Jan Šuba-Makniha.cz

©Všechna práva vyhrazena !

ISBN 978-80-88080-84-8 (pdf)

ISBN 978-80-88080-85-5 (ePub)

ISBN 978-80-88080-86-2 (MOBI)

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení autora.

P r o l o g

Roku 1278 padl Přemysl Otakar II, král železný a zlatý v bitvě na Moravském poli. Zanechal po sobě manželku Kunhutu a sedmiletého syna Václava. Poručníkem mladého nástupce trůnu se stal jeho strýc Ota Braniborský. Pět let pod vládou tohoto muže česká země trpěla. Václava věznil strýc na hradě Bezděz, odkud jej převezl nejprve do Žitavy, pak do Špandavy a Berlína.

Po velkých ústupcích, v roce 1283, vyšel mladý Václav z vězení a usedl na trůn pod jménem Václav II. Jeho manželkou se stala princezna z vlivného rodu Guta Habsburská.

V silách nového krále však nebylo získat si obdiv a respekt svých leníků. Měl podlomené zdraví, strach ze tmy a koček. Kdo by si vážil takového krále?

Jedinou oporou byl Václavovi mocný český velmož Závíš z Falkenštejna, který se stal manželem Václavovy matky, královny-vdovy Kunhuty.

Falkenštejn byl bohatý, obdivuhodný, vlivný. Václav se v něm viděl. Dokonce jej nechal za sebe vládnout.

Pro svou moc měl však Závíš i řadu nepřátel, mezi nimi i královnu Gutu.

Trvalo sedm let, než se Václav II., v té době už zkušený panovník, nechal přesvědčit, že ho Závíš z Falkenštejna chce připravit o trůn.

Roku 1290 na něj zviklaný král nastražil past. Ve své malé obezřetnosti a ješitnosti se Závíš lapil a byl před hradem Hlubokou zavražděn na příkaz svého dávného obdivovatele Václava II.

I. Č á s t

1.kapitola

Vzduchem zvolna pluly chomáče odkvetlých pampelišek, ale královna už proměnu jara v léto nevnímala. Téměř nevnímala ani hlas svého chotě:

„Drahá, Eliška si přála tě vidět,“ pravil a jemně přistrčil děvčátko k posteli. V hlasu Václava II. zněl velký zármutek. Věděl, že Guta čeká jen na vysvobození z utrpení. Nikdo už jí nepomůže.

Elišku do očí zaštípal zvláštní pach. Naklonila se k matce. Viděla strhanou tvář zkrivenou bolestí. Tohle má být usměvavá, krásná matka?

Guta přinutila pohaslé oči, aby se rozlepily, vynaložila zbývající síly a krátce se na mračící dívku usmála.

„Maminko,“ zvolala malá Přemyslovna. Takhle si matku pamatuje! Naklonila se nad postel a otevřela oči doširoka.

„Václave,“ obrátila se královna na manžela, „odved' ji odtud.“

„Nepůjdu,“ Eliška trucovitě zkrížila ruce na prsou, „chci se na maminku ještě chvíli dívat.“

„Tvá matka je slabá, mé dítě. Bůh si ji brzy povolá k sobě a ty mu v tom nezabráníš. Dopřej nemocné ještě trochu odpočinku, než se vypraví k nebeským branám,“ řekl král zastřeným hlasem.

Eliška otci důvěřovala. Pokud něco žádal, bylo to zřejmě správně. Pokorně sklopila hlavu a chystala se opustit komnatu. Pak se zastavila, prudce se prosmýkla kolem otce a se vzlykáním se vrhla matce do náručí.

„Matko, nechod' k těm branám, já už budu hodná! Už nikdy ti nezpůsobím trápení!“ Vzpomněla si, jak jí Guta občas říkala, že přivede svou matku do hrobu.

Královně se ještě podařilo usmát. Významně zakroutila hlavou a podívala se na manžela.

„Eliško, no tak,“ řekl mírně, „musíš být statečná, stejně jako tvůj bratr Václav. I tvá sestra Anna je smířená. Neztěžuj umírající odchod.“ Vzal dítě za ruku a vyvedl je z komnaty. Za dveřmi čekala Eliščina komorná a vzala malou Přemyslovnu do náručí.

„Princezna je unavená, Barboro, ulož ji, prosím, přijdu jí dát dobrou noc,“ řekl tiše král a vrátil se k nemocné manželce.

Dítě se v náručí komorné zmítalo.

„Postav mě na zem!“

„Má paní, nemohu tě postavit na zem, nemáš boty. Mohla by ses nastudit a ošklivě to odstonat.“

„Tak ať, třeba bych pak mohla navštívit matku v nebi.“

Komornou to dojalo. Eliška byla zpupná, na sedmileté dítě až příliš panovačná, přesto jí přirostla k srdci.

„Ano, věřím, že ji navštívíš, ale až přijde tvůj čas. Ještě si musíš mnoho let pobýt na zemi.“

„Nechci, nechci být bez matky,“ zarputile zavrtěla hlavou Eliška.

„Jednou bys toho mohla litovat, Milosti. Svět je krásný a život nám přináší různá překvapení. To tvoje na tebe jistě čeká. Nebylo by ti líto, že o něj přijdeš?“

„Má být tím překvapením i to, že mi zemře matka?“ zeptalo se děvče ostře.

„Žádný život nemá jen stinné stránky,“ pokrčila Barbora rameny.

„Tebe už něco potěšilo?“

„Když mě sem vzali do služby. Starám se o tebe téměř od kolébky, má paní. Lepší službu si už představit nedovedu,“ usmála se komorná.

Mezi řečí otevřela dveře do Eliščiny komnaty, vešla dovnitř a přistoupila k lůžku. Jednou rukou odhrnula pokrývku a děvčátko uložila.

„Počkej,“ zavolala Eliška, když komorná zamířila ke dveřím, „vypravuj mi něco, než přijde otec. Nechci tu být sama.“

„Co bys chtěla slyšet?“

„Je mi to jedno. Prostě chci slyšet, jak mi povídáš. Dlouho jsi mi nic nevypravovala. A přece to tak

pěkně umíš.“

„Nic mě nenapadá,“ odvětila Barbora, očividně však polichocena Eliščinou pochvalou.

„Tak se snaž!“ Tohle už znělo panovačně.

Barbora se snažila něco vymyslet. Vzpomněla si na nemocnou královnu a rázem se myšlenky zastavily u muže, jenž doplatil na královninu nenávisť.

„Povím ti o Závišovi,“ navrhla nesměle. Věděla, že Eliška ví o Závišovi hodně, přesto je lačná dalších podrobností.

„Výborně,“ Eliška zatleskala a ztišila hlas, „jen aby nás neslyšel otec. Tak už mluv.“

„Tvůj otec, náš vznešený král, byl spolu s tvým bratrem navštívit v klášteře mladého Jana, má paní.“

„Jana?“ Eliška visela komorné na ústech, „proč o tom nic nevím?“

„Jeho Milost by ti to jistě řekl, ale vzhledem k tomu, že sis vynutila návštěvu u královny, nechal si to pro sebe. Královnu by to jistě velice rozrušilo.“

„Já bych přece..“ bránila se Eliška, ale pochybovačný pohled komorné stačil k tomu, aby se ji ani nepokusila přesvědčovat, že by Gutě nic nevyzradila.

„Myslíš, že Záviš mou bábu Kunhutu miloval?“

„Jako tvůj otec miluje královnu, paní,“ pravila Barbora, jako by si to pamatovala. „Kdyby nezemřela královna-vdova tak brzy, možná by král Václav na pana Falkenštejna nezaněvřel. Jenže pak by možná český král nepojal Gutu Habsburskou za manželku a Jan Falkenštejn, Závišův a Kunhutin syn, by měl právo na trůn. Bůh zaplať, že ten velmož ztratil vliv, jaký na Václava II. měl.“

„Co se stane s Janem?“

„Bude v klášteře tak dlouho, dokud nezemře.“

„Proč, není to kruté?“

„Ach princezno, náš ctnostný panovník jistě ví, jak se nakládá se zrádci. Chlapec může být rád, že mu ponechali život,“ pokývala služebná hlavou na znamení souhlasu s Václavovým počináním.

Elišku nepřesvědčila. Otcovo rozhodnutí se jí zdálo víc než kruté. Představila si, že by zavřeli do kláštera ji a čekali na její smrt. Taková hrůza! Pocítila s Janem soucit, byť tušila, že by z toho otec radost neměl.

Král se skláněl nad svou manželkou, oba měli slzy na krajíčku. Václav hleděl do její vyhasínající tváře a bylo mu těžko.

Guta byla první a jistě i poslední žena, kterou miloval.

Vždy se chovala důstojně a pokorně, byla něžnou milenkou a dobrou manželkou, dala mu za deset let deset dětí. Vždy mu uměla poradit a dovedla jej utěšit, když se v noci probouzel do ošidné tmy, nebo když mu přes cestu proběhla nenáviděná kočka. A nyní vše končí. A ona je ještě tak mladá.

Přítiskl si královninu ruku k hrudi, necítil však v manželčině dlani žádné teplo jako dřív.

„Václave,“ usmála se Guta vysíleně.

„Má drahá?“

„Slib mi, že dětem najdeš dobrou matku.“

„Mají dost služebných, drahá, a já se o ně též postarám.“

„Nerozumíš mi,“ šeptla královna, „až se octneš před rozhodnutím, jestli máš připojit další kus země, nebo si vybrat ženu, která bude milovat naše děti jako já, rozhodni se pro to druhé.“

Král cítil zmatek. Má královně říci, že o tom nerozhoduje sám? Že čeští páni na nedávném sněmu navrhli, kdo Gutu nahradí? K čemu to bude? Jen to umírající zarmoutí.

„Ano, má královno, slibuji.“

V domě pana komořího se sjednávala smlouva. Pan nejvyšší komoří, Jindřich z Rožmberka, si k sobě pozval nejvlivnějšího českého velmože pana Jindřicha z Lipé.

„Petr je sice o devět let starší, ale myslím, že vaší právě narozenou dcerou za pár let nepohrdne,“ radoval se komoří z výhodně uzavřeného sňatku.

„No, věno bude mít skvělé,“ slastně pomlaskl pan z Lipé a převaloval na jazyku velice chutné sladkokyselé víno z rožmberských zásob.

„Vino je opravdu výtečné, milý pane,“ poznamenal. Byl si vědom výhodnosti toho svazku pro Rožmberské, sám viděl jiné cíle. Za pár let přijme Petr Rožmberský po svém otci úřad nejvyššího komořího, a dcera pana z Lipé bude dobře zaopatřená do konce života, i kdyby Petrovi nedala syna.

Tento bod smlouvy nejvyšší komoří dlouho odmítal, neboť měl jediného syna a cítil, že na dalšího asi již nezaloží. Nechtěl připustit, aby jeho rod skončil Petrem. Ale tučné věno novorozence Anny z Lipé jej brzy přesvědčilo, že tyhle starosti jsou asi zbytečné. Koneckonců, proč by Anna neměla porodit syna? Rožmberk si po vzoru pana z Lipé přihnul z velkého poháru nejlepšího vína, které dal pro tuto příležitost přinést.

V komnatě se rozhostilo ticho, oběma pánům došla řeč, přesto se nemohli honem rozloučit.

„Královna brzy zemře,“ prohodil pan z Lipé.

Nejvyšší komoří byl na rozdíl od pana z Lipé touto věcí zarmoucen. Královna se za něj totiž vždy přimluvila.

„Ano, slyšel jsem od lékaře,“ odpověděl schlíple. „Je to strašné. Král ji tolik miluje.“

„Král si bude muset najít novou ženu,“ pravil pan z Lipé bez lítosti. „A Habsburkové zase začnou vystrkovat růžky. Chtějí mít vliv na český trůn.“

„Jenže se mluví o polské princezně.“

„Pro Čechy by byla skutečně nejvýhodnější dcera polského krále Přemyslava.“

„Ale Piastovec nám dívku nedá. Je proti tomu, aby Polsko připadlo české koruně, zapomněl jsi?“ namítl komoří.

„Syna nemá, pevný v kroku prý také přestává být.“

„Ano, ale dokud žije, nedá se nic dělat.“

„Ano, dokud žije.“

Petr odstoupil ode dveří.

„Slyšels?“ otočil se nevěřicně na svého druha, devítiletého následníka českého trůnu, prince Václava.

„Slyšel,“ přikývl Václav, neboť měl navzdory urozenosti ucho na dveřích přiložené stejně jako Petr. „Tvůj táta tě právě zasnoubil s miminem,“ začal se usmívat. Chlapci naštěstí neslyšeli druhou část rozhovoru, která se týkala smrti královny.

Petr zrudl vzteky:

„To snad není možné. Jak mi to otec mohl udělat?“

„S miminem,“ zopakoval posměvačně následník trůnu.

„Nech toho!“

Václav se opřel o Petrovo rameno a snažil se kamaráda utěšit:

„Neboj, ještě se neženíš. Třeba se časem něco změní. Třeba pan z Lipé zchudne a nebude moci smlouvu dodržet.“ Otec jej několikrát zasnoubil do vladařských povinností, byť se Guta vzpírala, že je na to hoch ještě příliš malý. Stejně jako předtím staří v komnatě, i on nyní bezděčně začal myslet na nemocnou královnu. Ramena mu klesla a z hrdla vydal vzdech hodný mučedníka.

Rožmberk zřejmě vycítil, na co přítel myslí, a zvažněl.

„Je mi líto tvé matky. Je hrozné, že umírá tak mladá.“ Bezděčně zopakoval, co několikrát vyslechl z otcových úst.

Václav se začervenal, přesto se tvářil vyrovnaně. „Mně je spíš líto Elišky. Ona na matce visí“, řekl dospělým tónem. „Ale je ještě malá, musíme jí odpustit chování nehodné urozené panny.“

„Nemluv tak, Václave.“ Rožmberkovi naskočila z princových slov husí kůže.

„Vždyť mám pravdu. Nikdo z Přemyslovců by neměl otevřeně ukazovat, kde má slabá místa. Tak to vždy říká otec.“

„Elišce ještě nebylo sedm,“ omlouval Rožmberk dívku, „je to docela nedávno, kdy se teprve naučila pořádně mluvit.“

Václav neodpověděl.

Odpoledne bylo zkažené, hoši měli po náladě. Václavovi se zadržly myšlenky u jeho rodiny a Petrovi si opět vybavilo, že otec přislíbil jediného syna nemluvněti. Doba, kdy si bude muset malou Annu z Lipé vzít, mu nepřípadala tak vzdálená, jak tvrdil Václav.

Když se loučili u hlavních dveří domu komořího, objevil se v předsáli i pan z Lipé.

„Ale copak, hoši?“ Byl v rozevláté náladě, neboť vypil dost vína. „Mlíko jim ještě teče po bradě a už se mračí jako dospělí.“ Utahoval si z obou, ale díval se přitom raději na Petra. Malý nástupce trůnu se však postavil před přítele:

„Nech ho být!“ Tvářil se tak důležitě, že se musel Jindřich usmát. Chtěl chlapce něčím odbýt, ale pak jen roztáhl ústa do širokého úsměvu, přehodil si plášť přes ramena a s poklonou vyšel na čerstvý vzduch.

Nedlouho po něm přiběhla Kateřina, králova sedmnáctiletá nevlastní sestřenice, která měla prince celý den hlídat. Když Václav projevil přání trávit den s Petrem, usnadnilo jí to práci, ale teď přišla se smutnou zprávou.

„Chlapče nešťastný, matka ti zemřela.“

„Aha,“ dostal ze sebe Václav a začal natahovat. Ještě si uvědomil, že jako nástupce trůnu by přece neměl prolévat slzy, ale pak nad tím v duchu mávl rukou.

Kateřina jej k sobě rychle přitiskla.

„Jen se vyplač, dítě, slzy ti uleví.“

Václav se tetě schoulil do náručí a začal hlasitě vzlykat.

Na Hradě již na ně čekali. Chlapec přes slzy viděl, že mu jde naproti otec. Václav držel v náruči malou Markétu, vedle něj šla Anna a z druhé strany Eliška. Měla ve tváři zvláštní výraz, který Václava vylekal. Neviděl v Eliščiných očích lítost ani slzy, viděl tam nenávist neznámo ke komu. Za to, že jí vzal matku.

„Václave, Kateřina ti asi sdělila tu smutnou zprávu,“ řekl český král. Mluvil jasným hlasem, až se slova rozléhala chodbou. Neplakal, tvářil se vyrovnaně.

„Ano, otče.“ Chlapec sklopil zrak a styděl se za slzy.

Panovník předal Markétu jedné ze služebných a přikročil k synovi, chytl ho za bradu a pohlédl mu do očí:

„Tvá matka hodně trpěla. Smrt pro ni byla vysvobozením.“

„Já vím“, šeptl Václav. „Já vím.“

Za pár chvil už celá rodina poklekla kolem lože mrtvé královny.

„Jak si mohl něco takového dovolit,“ vztekal se Hroznata, když zjistil, že král se synem navštívil v klášteře Jana. „Cožpak mi nevěří? Jan sice je můj chráněnc, ale koruně jsem přece věrný!“ Hroznata divokými gesty vymáhal souhlas od svého společníka.

Starý zeman znal Hroznatu dobře, a proto se smíchem zakroutil hlavou.

„Král Václav dělá dobře, můj pane, když si hocha kontroluje. Bůh ví, co by tě mohlo po pár korbelech vína napadnout. Nezapomeň, že Jan je králův nevlastní bratr,“ dodal významně.

Jiný by se Hroznatova projevu bál, neboť pan z Hošic byl známý vznětlivou povahou, ale zeman, který byl Hroznatovým manem, věděl, kam může zajít.

„Máš pravdu, příteli,“ rozchechtal se Hošic, „bůh ví, k čemu bych mohl toho desetiletého chlapce zneužít!“

„Nesměj se, pane. Kdyby byl král zavražděn, možná by lidé neukazovali jen na uherské či Poláky. Někoho by mohlo napadnout, že mladá krev mstí tu starou, a Záviš je konečně pomstěn.“ V zemanově hlase zazněl divný podtón. Hroznata okamžitě vystřízlivěl.

„Vždyť já si také myslím, že by to nemělo zůstat jen tak. Záviš z Falkenštejna byl nejlepší vojevůdce, šlechtic i člověk v celé zemi. A král ho nechal popravít jako špinavého psa!“ Zeman pokrčil rameny. „Když si vzpomenu na tu bezmála deset let starou křivdu, vaří se ve mně krev.“

„Hm, jenže my s tím nic nenaděláme!“

„A kdo ví jestli,“ utrl se Hroznata se zvláštním výrazem na vrásčité tváři.

2. kapitola

„Tolik se mi po ní stýská,“ vzdychla Anna a přitiskla se k mladší sestře. Dnes uplynul rok ode dne, kdy obě ztratily matku.

„Nekňourej pořád, mám toho dost!“ řekla příkře Eliška a snažila se sestru setřást. Jí matka chyběla také, ale snažila se na ni nemyslet.

Malá Přemyslovna měla jiné starosti. Od Barbory se dozvěděla, že otec se bude znovu ženit. Prý si poslal do Polska pro nějakou divoženku. Alespoň tak to říkala komorná.

„Jsi zlá, Eliško. Nemáš v sobě kapku soucitu,“ mračila se nejstarší z králových dětí. Mimo sestry neměla na Hradě nikoho blízkého. Byla náladová a neuměla k sobě nikoho nadlouho připoutat.

Mladší z Přemysloven sestřino obvinění nevadilo. Dávno usoudila, že prolévat slzy je trestuhodná marnost. Ale když si všimla, že si ji Anna podivně měří, rozhodla se dát rozmluvě jiný směr.

„Otec se bude ženit,“ oznámila.

„Já vím,“ Anna odpověděla lhostejně, její život se tím neměnil, ale Eliška vyhrkla:

„Proč nám to dělá? Cožpak jsme nebyli spokojeni? Proč se to musí zkazit?“

Eliška se bála, že otec bude novou ženu milovat víc, než miloval matku, a nedokázala zabránit tomu, aby ostatní viděli, jak moc jí to vadí.

Překvapená Anna otevřela ústa dokořán:

„Co se zkazí? Tohle nebude naše nová matka, jenom nová žena českého krále.“

„Na tom přece nezáleží! Důležité je, že památka bývalé české královny bude hanebně zneuctěna.“

„Tohle nemáš ze sebe,“ obvinila Anna sestru.

Eliška jen mávla rukou. „A co má být? Je to pravda!“

„Mé dámy...“ Do komnaty, kde dívky rokovaly, vešel princ Václav a zdvořile se sestrám uklonil.

„Zdravíme tě, bratře,“ oplatila mu poklonu Anna, ale Eliška zůstala nehnutě sedět, dokonce se trochu příkrčila.

„Eliško, co je s tebou?“ Václav nerad viděl svou mladší sestru skleslou. Měl ji raději než Annu.

„Václave, nemám na nic náladu. Nech mě být.“

Následník trůnu se otočil na Annu.

„Mám novinu. Pan z Lipé už vyrazil.“

„Skutečně? Nějak narychlo, nemyslíte?“ Anna přehlédla pohledem oba sourozence.

Eliška zvedla hlavu:

„Nejste tou Polkou nějak nadšení?“ rozkřikla se. „Vás nemrzí, že matku nahradí cizí ženská?“

„Už jsem ti říkala, že Richenza Piastovna nebude náhradou za matku, je jen nová česká královna. Možná si s ní budeme rozumět, vždyť není o moc starší než já nebo Václav,“ řekla Anna s nadějí.

„Všechno ta hloupá Polka zničí! Všechno,“ stála si na svém Eliška. Zřejmě nemělo cenu jí něco vysvětlovat. Václav byl slovy mladší sestry zasažen. Ona má pravdu! Mihlo se mu hlavou, že polská dědička na českém trůnu nevěstí nic dobrého.

„Richenza - obyčejná Rejčka,“ dodala Eliška vztekle.

Starší sourozenci se chtě nechtě usmáli. Eliščinu jedovaté přezdívky byly vyhlášené po celém Hradě. Že se však tato potupná opravdu ujme a nejednou zasáhne novou královnu přímo do srdce, v té chvíli nikdo netušil.

Pan z Lipé s družinou přijížděl k branám Krakova. Zpustošená krajina vypovídala o nedávném drancování. Jinému by po zádech probíhal mráz, ale Jindřich, čerstvě povýšený na králova maršálka, nepřemýšlel o válečných křivdách. Měl důležitý úkol přivézt na český trůn mladou Piastovnu, princeznu polské krve. Pár smutných tváří se otočilo za bohatě vystrojeným průvodem, ale nikdo se neodvážil říci ani slovíčko. Strhaní lidé poznávali, že cizinci jsou z Čech.

Říkalo se, že zavraždili polského krále, aby získali Polsko jako léno. Také se šušovalo, že sám

Václav II., vznešený český král, osobně Přemyslavovi Piastovci podal číši s jedem. Jsou to jen domněnky, nikdo by se neodvážil tuto podlost české družině připomínat.

Během hodiny dorazila družina k vypálenému hradu. Vojáci si zjevně vzali vše, co mělo nějakou hodnotu. Jindřich seskočil z koně a vešel dovnitř. Hrad se jevil opuštěný, ale pan z Lipé věděl, že někdo tu být musí...

Šramot z horní místnosti prozradil, že se nemýlil. Gestem ukázal vojákům, aby jej následovali. Opatrně vystoupal nahoru po schodech. Zdálo se mu, že slyší hlasy z první místnosti naproti schodům. Pan z Lipé otevřel dveře a vtrhl dovnitř s průvodem v zádech.

V koutě komnaty se choulila v náručí starší ženy usazená dívka. „Český král má nějak naspěch," řekla, když Jindřich vešel.

On se uklonil: „Richenzo Polská, máme tě odvést ke králi Čech. Staneš se jeho manželkou a po jeho boku budeš vládnout naší koruně." Její krása ho omámila a napadlo ho, zda i on na ni nějak zapůsobil.

Z jejího prázdného výrazu se však nedalo nic vyčíst. Konečně se Richenza chabě usmála.

„Jako dobrodín od vašeho panovníka."

„Nechci vás nijak popohánět, ale korunovace se koná ode dneška za deset dní," odpověděl Jindřich, „na cestu se musíme vydat okamžitě."

„Nemám nejmenší chuť se s vámi někam vypravit. Zůstanu zde."

„Bohužel, paní, ty se musíš podřídit tomu, co si přeje český král. Čeká tě sňatek a korunovace. Zároveň s novým životem přijmeš i nové jméno Alžběta. To vše na přání našeho pana krále.“

Mladá Piastovna chtěla zase něco namítnout, ale cítila, že nemá sílu. Muž před ní mluvil velmi jasnou řečí, a ona zůstala na světě sama. Nikdo se jí nezastane.

Sklonila hlavu a zašeptala: „Půjdu s vámi."

Pan z Lipé vztáhl ruce, aby Richenze pomohl vstát. Ona se ale zvedla bez pomoci a odvrátila od něho pohled.

Mešek Těšínský rád viděl, že si jeho dcera Viola rozumí s dětmi tak vznešených pánů, jako je sám král a pan Rožmberský. Hleděl z hradních oken na tři malé šlechtice, jak se prohánějí v zahradě. Přišel za králem v soukromé záležitosti. Toužil Violu umístit v klášteře, ale bránil mu v tom nedostatek financí. Nechtěl, aby mladá Těšínská byla považována za obyčejnou řádovou sestru. Jako starší muž sice neměl čas na její výchovu, ale i tak chtěl mít nad dcerou dohled. Doufal, že panovník mu tuto laskavost udělá k vůli.

„Pan Mešek Těšínský," slyšel ohlašovat své jméno. Vytrhl se z přemýšlení, rychle prošel kolem stráží u dveří audienční síně a poklekl před Václavem II.

„Pane Mešku," tázavě se naň zahleděl král, ale nechal ho klečet.

„Můj pane, přišel jsem v soukromé záležitosti. Rád bych umístit svou osmiletou dceru do klášteře, neboť mi na ni nezbyvá příliš času. Jenže se mi nedostává prostředků k tomu, abych ji vybavil patřičným věnem, jak se na urozenou dívku sluší, a proto jsem přišel požádat o pomoc," vychrлил ze sebe nacvičenou řeč pan Mešek.

Měl štěstí, neboť král byl v tom nejlepším rozmaru. Brzy dorazí Jindřich z Lipé s Richenzou do Prahy. Nová královna je prý velmi krásná, i když velmi mladá. Těšil se na ni.

„Dobrá, poskytneme tvé dceři trochu královské shovívavosti," Václav kývl na královského pokladníka, jenž okamžitě předstoupil: „Zaplatíme panně Těšínské pobyt v klášteře a čtyřikrát do roka bude mladá šlechtice z klášteře přivezena na Pražský hrad, abychom věděli, jak jí řádový život prospívá. Zaříd to."

„Děkuji ti, Milosti." Mešek se skláněl až k zemi, „Bůh k tobě bude jistě milostivý a oplatí ti milosrdné skutky." Aniž by se ke králi otočil zády, vypoklonkoval se z místnosti.

Jeho slova zasáhla mladého muže jako blesk. Při slovech „milosrdné skutky" si vzpomněl na nedávné polské plenění. Vzdychl a pro tento den ukončil audience.

Chlapci se předháněli v pozornostech pro Violu.

Václav skočil po nejkrásnější růži, kterou v zahradě objevil, a trny netrny, chystal se ji utrhnout.

„Pane, nech tu růži tam, kde je. Zbytečně ničíš její krásu,“ zadržela jej jemným hlasem Viola. Princ zůstal jako zkoprnělý. Neuniklo mu, jak Petrovi šubly koutky do škodolibého úsměvu. Ještě víc následníka trůnu dopálilo, když slyšel malého Rožmberka říkat:

„Já bych se nikdy neodvážil zničit takovou krásu. Mně by to přišlo velice neuctivé.“

„Jsi uctivý ke květině? Blázne!“ vyhrkl Václav.

„Pane, nech pana Petra, ať nám to vysvětlí,“ opět zasáhla Viola. Princ jenom znechuceně mávl rukou.

„Květiny jsou jako ženy,“ spustil Petr z Rožmberka jako kniha, „kdybych měl utrhnout tebe, panno Violo...“

„Co to meleš,“ skočil mu do řeči Václav, „proč bys Violu trhal?“

„No, já...“ Syn nejvyššího komořího si nevěděl rady. Bezradně se podíval na Violu. Chtěl být poetický, jenže teď vypadá jako hlupák.

Viola se jen škádlivě zachichotala a rozhodla se změnit téma. Obrátila se k Václavovi:

„Pane, za jak dlouho bude korunována polská princezna na českou královnu?“

Václava zjevný zájem o jeho osobu potěšil.

„Za deset dnů, panno Violo.“

„Těšíš se na ni, Václave?“

Než Václav odpověděl, podíval se na druhá. Petr stál opodál a špičkou boty okopával vyčnívající drn. Princ si uvědomil, že se přítele dotkl.

„Jak se můžu těšit na macechu? Co říkáš, Petře?“ obrátil se na něho, aby ho zase zapojil do řeči.

Petr vzhlédl a vděčně se na Václava usmál. „Také bych se na macechu radostí netrásl, zvlášť když je Polka.“

Polka seděla na voze a nepřítomně se dívala na ubíhající cestu.

Jaký asi bude? přemýšlela. Lidé říkají, že mi zavraždil otce. Jak si můžu takového člověka cenit? A jestli má v sobě tolik nabubřelosti jako jeho maršálek.. Hrůza!

Pan z Lipé nejspíš vytušil, o čem mladičká princezna přemítá, a tak dojel k vozu a přívětivě se usmál.

„Na noc zastavíme v Pernštejně a zítra touto dobou budeš představena králi.“

„Nemohli bychom jet přes noc? Jsem nedočkavá, ráda bych krále viděla co nejdřív,“ pravila jízlivě Richenza.

„Měla by sis uvědomit, že český král je tvůj dobrodinec. Pokud na něj budeš hledět se záští, daleko se nedostaneš,“ odvětil Jindřich arogantněji, než původně zamýšlel. Rejčka se trochu příkrčila, jako by čekala na ránu.

Maršálek na ni zmateně pohlédl.

„Nikdo ti nechce ublížit, má krásná paní,“ poprvé zdůraznil, jak vysoce ji ocenil. „Ale musíš být rozumná. Čeká tě velmi vysoké postavení, budeš zasvěcena do mnoha věcí.“

Polská princezna raději mlčky kývla. Pocítila neznámý strach. Bála se nového postavení i ženicha, který si pro nevěstu poslal nejspíše nejlépe vyhlízejícího muže v království.

„Vyprávěj mi o králi, pane.“ V hlase jí zazněla pokora. „Ráda bych svého dobrodince poznala, ještě než ho spatřím.“

„Král má velmi vlídné srdce, má paní,“ rozpovídal se Lipé; přišlo mu vhod, že si cestu ukrátí povídáním. „Také má čtyři děti a nadevše je miluje.“

„Jak se jmenují a kolik jim je?“ Teď se Richenza nemusela přemáhat, tohle ji skutečně zajímalo.

„Královna Guta porodila deset dětí, ale naživu zůstaly jen čtyři. Markétce jsou necelé dva roky, Elišce téměř osm, Václavovi, následníkovi, je deset a Anna je o rok starší než on.“

„Tak to si jistě budeme dobře rozumět,“ vyklouzlo Richenze, opravdu měla radost, že děti na Pražském hradě jsou jí věkem blízko. Usmála se.

Pan z Lipé se trochu zamračil.

„Příliš se na ně neteš," pronesl varovně, „musím tě upozornit, že všechny děti milovaly svou matku a podle toho, co jsem zaslechl, nejsou nadšené, že přijde nástupkyně."

„Aha." Richenza slyšela více než pouhé upozornění. Pochopila, že vyjít s královými dětmi bude nejspíše tvrdý oříšek.

Jan hleděl z okna cely a přemýšlel o rozhovoru, který dnes měl s poručníkem.

„Záviš z Falkenštejna byl tvůj otec," začal Hroznata z Hošic jako pokaždé.

„Ano, já vím," odvětil plaše chlapec. Kdykoli se za ním strýc přijel do kláštera podívat, nikdy neopomněl říci tuto větu.

„Nevadí ti, že jeho vrah sedí na trůně?" zeptal se Hroznata jízlivě.

„Nic s tím neudělám, strýčku."

„Ne, jistě ne, můj chlapče. Ale nebylo by krásné, kdybys věděl, že tvůj otec nezemřel nepomstěný?"

Tohle řekl strýček poprvé a mladému Falkenštejnovi šla hlava kolem. Kam Hroznata směřuje? Můj Bože, snad nechce zavraždit krále?

„Nechceš našemu panovníkovi ublížit, že ne, pane?"

„V žádném případě," řekl pan Hroznata okamžitě, když viděl, jak se jinoch tváří. „Jen se někdy zaobírám tou nespravedlností, která byla na Závišovi spáchána."

„Podle tvého vyprávění, strýčku, byla od Václava II. velká podlost, když na Záviše zanevřel. Jenže Bůh ví, jaký popud jej k tomu vedl." pronesl Jan smířlivě.

V Hroznatovi by se krve nedořezal:

„Co tím chceš říci? Snad ti tupí mniši nemluvili proti tvému nebohému otci?" Popadl Jana za ramena a zatřásl s ním.

Hoch se vyvinul. „Ne. Jen mě zde naučili, že jako každá mince, tak i věci mají svůj rub a líc. Pravda je podle všeho někde uprostřed."

„Pravda je jen jedna!" zařval Hroznata, až se stěny cely otřásaly, „Nemyslíš vážně, že bys věřil něčemu jinému?"

„Pane, ovládej se, nemyslel jsem to zle. Jen si říkám, že Václav je králem z boží vůle. Nejspíš by jej Bůh dávno potrestal, kdyby si myslel, že nejednal čestně." namítl Jan.

Hroznata se nasupil. „Cesty Páně jsou, jak můj milý jistě víš, nejen nevyzpytatelné, ale někdy i řádně mylné, jak se nám potvrzuje v případě tvého bratra. Protože jak jinak mi vysvětlíš, že se stále drží na trůně?"

„Nejspíš Bůh neuznal jeho vinu," nadhodil Jan. Rozhovor ho přiváděl do úzkých.

„Kdybych nebyl v klášterních zdech, asi bych se musel rouhat," zařval Hroznata z Hošic a vyběhl ze dveří.

„Otče, já ji tu nechci!" Eliška panovačně zadupala.

„Bud' rozumná, dcero."

„Nechci! Nechci být rozumná a nechci tady Richenzu!"

„Myslím, že na tom příliš nezáleží, mé dítě." Král vyzdvihl Elišku na klín. „Důležité je, že naše království tím zbohatne, rozšíří se o země, kde panoval Richenzin otec." Byl nervózní, vždyť polská dědička měla přijet do Prahy každou chvíli.

Eliška sebou zlostně škubla. „Ale já Richenzu nenávidím!"

„Tak to by stačilo, mám tě právě dost! Nikdy víc se neopovažuj přede mnou říci, že ke královně necitíš sebemenší sympatie. Je ti to jasné?" vykřikl Václav.

Malá Přemyslovna se otci uraženě vysmekla a utíkala do ložnice. Král se ji nenamáhal zadržet, neboť si myslel, že dceru zpupnost za chvíli přejde.

Konečně zazněly fanfáry. Dvořané utvořili dlouhý špalír ode dveří až k trůnu. Václav byl oděn ve slavnostní šat, stejně tak jeho děti, jenom Eliška se neobjevila.

Králův syn stojí po panovníkově pravici. V zlatě vyšivaném oděvu vypadá jako mladý bůh. Panovníkův zjev však nezastíní. Václavovi II. ještě není sedmadvacet let, ale člověk by mu hádal necelé dva křížky. Zlaté vlasy mu splývají v jemných kadeřích až na ramena.

Konečně se dveře otevřely a do síně vstoupil Jindřich z Lipé, pyšně vedoucí polskou princeznu z rodu Piastovců. Oba jsou řádně zaprášení, takže se několik dam zahihňalo.

Richenza se cítila trapně. Všichni byli vyšňoření a ten nadutý maršálek ji nenechal po tak dlouhé cestě ani se pořádně ustrojit.

Lidský špalír se ještě trochu rozestoupil a Richenza poprvé spatřila Václava II.

Bože, ten je krásný, tetelí se jí dušička a nyní už ví, že nebude tak těžké si jej vážit.

Rychle před nového pána poklekla. Impozantní zjev českého panovníka v ní vzbudil obdiv, ale i strach. Ten vyprchal v okamžiku, kdy k ní král vyslal milý úsměv a gestem ukázal, aby vstala.

„Vítám tě, polská princezno a brzy česká královno,“ pravil medovým hlasem, „doufám, že budeš s pobytem na Pražském hradě spokojena. Mí služebníci se o tebe postarají.“

„Děkuji.“ Na víc se Richenza nezmohla. Než se nadála, byla dvěma ženami odváděna neznámo kam. Když míjela pana z Lipé, strnula. Zdálo se jí to, nebo na ni ten člověk opravdu mrkl?

Králova nevlastní sestřenice se svou matkou odvedly budoucí královnu do místnosti s velkou dřevěnou kádí. Začaly Polku odstrojovat. Mlčely, ale starší z žen užasle zakroutila hlavou nad princezniným nahým tělem a pak šeptla druhé:

„Bože, vždyť jí sotva raší prsa. Je moc mladičká.“

Po koupeli budoucí královnu ženy pečlivě osušily a oblékly do připravených šatů. V nich se polská dědička cítila skutečně honosně. Ještě přivolaly sluhu, který se obyčejně staral o králův účes.

Zanedlouho byla Richenza k nepoznání. Pan z Lipé dobře odhadl její krásu.

Když se vrátila do audienční síně, král byl mile překvapený; jediným pochvalným kývnutím dal na srozuměnou, že se mu dívka velmi zamlouvá.

Richenza se pod jeho zkoumavým pohledem zarděla. Ale nespočinul na ní jen králův zrak, kdyby se rozhlédla, viděla by závist v očích žen a obdiv v očích všech mužů.

Václav II. sestoupil z trůnu, přistoupil k Richenze a nabídl jí rámě. Při tom se na ni povzbudivě usmál, což jí dodalo značnou odvahu.

A už bylo po sňatku i korunovaci. Richenza se stala manželkou českého krále a přijala jméno Alžběta.

„Ještě jsem za celou dobu neviděla tvou dceru Elišku,“ zašeptala u slavnostní večeře novomanželovi.

Václav si ale z dceřina trucování nedělal těžkou hlavu. „Je z toho všeho trochu rozrušená,“ Alžběto. „Však ona se brzy ukáže.“

„Bojím se, že mě nepřijme, Václave. Vlastně i tvé ostatní děti jsou jaksi divné,“ dodala smutně nová česká královna.

„Neměj strach, má drahá, vše se v dobré obrátí,“ řekl Václav klidně. V téhle chvíli nemyslel na děti, jenom na svou půvabnou Alžbětu

Po večeři se najednou všichni přítomní zvedli od stolu.

Alžběta Rejčka věděla, co bude následovat, chůva ji připravila na první noc s králem. Přesto cítila strach.

Král jí s úsměvem nabídl rámě. Nechala se v doprovodu všech přítomných přivést před královu komnatu.

„Vážení hosté, nerad vám upírám zábavu, která plyne z první noci s mou královnou, ale berte, prosím, ohled na její mládí a nezkušenost. Jídla a pití máte dostatek, vraťte se do hodovní síně a příjemně se bavte,“ pronesl král zvučným hlasem. Pár vínem posílených šlechticů se nemravně uchichtlo, přesto poslechli do jednoho a král s královnou osířeli přede dveřmi.

„Neměj strach, má královno, budu k tobě něžný.“ Václav otevřel dveře a jemně prostrčil českou královnu dovnitř. Když vešla do velké ložnice, do očí jí padla postel ve středu místnosti.